

Korrupsjon og korrupsjonsbekjempelse

Inge Amundsen
Seniorforsker, Chr. Michelsens Institutt

Bergen kommune, Byrådsavdeling for finans, eiendom og eierskap (BFEE)

Svartediket
24. oktober 2013, 13:00

Korrupsjon og korrupsjonsbekjempelse

- **Bakgrunn:** og
- **Hva er korrupsjon?**
 - Definisjoner
 - Hvem-hva-hvor
 - Aktører, perspektiver, nivåer
- **Korrupsjonsbekjempelse**
 - Forebygging, institusjoner, kontroll, straff
- **Utfordringer og dilemmaer**

Korrupsjon: definisjoner

- **Abuse (capture) of public power for private benefit**

Verdensbanken
- **Misuse of entrusted power for private gain**

Transparency International
- **Misbruk av offentlige ressurser til privat fordel**
 - **Norsk lovgivning**
 - Straffelovens § 270-280: bedrageri, utroskap, korrupsjon, påvirkningshandel, svindel, inhabilitet, ...
 - **Internasjonal lov**
 - Konvensjoner, organisasjoner, samarbeid
 - **Standarder og etikk**

Korrupsjon: hvem, hva, hvordan

cmi.no

Hvordan?

- Underslag (*embezzlement*)
- Bestikkelser (*bribery*)
- Økonomisk kriminalitet (*fraud*)
- Utpressing (*extortion*)
- Favorisering (*favouritism, patronage, nepotism*)

Penger, makt og status

Hvem

- Seg selv
- Familie, venner
- Eget parti, forening
- Egen business

Hva?

- Penger
- Verdier
- Fordeler
- Løfter, trusler

CMI
CORRUPTION
INSTITUTE

To aktører

cmi.no

STATEN

Ikke-STATLIGE aktører

- Makthavere
- Politikere
- Statlige tjenestemenn
- Funksjonærer, byråkrater

- Valgte
- Utnevnte
- Ansatte

- Private individer
- Private firmaer
- NGO'er, sivilsamfunn

- Brukere, klienter
- Kontraktører, leverandører
- Kunder

CMI
CORRUPTION
INSTITUTE

To perspektiver

cmi.no

Etterspørsels-orientert

Tilbuds-orientert

Korruptert
Offentlig/statlig side

Ekstraktiv korrupsjon
Neopatrimonialisme
Kleptokratisk stat

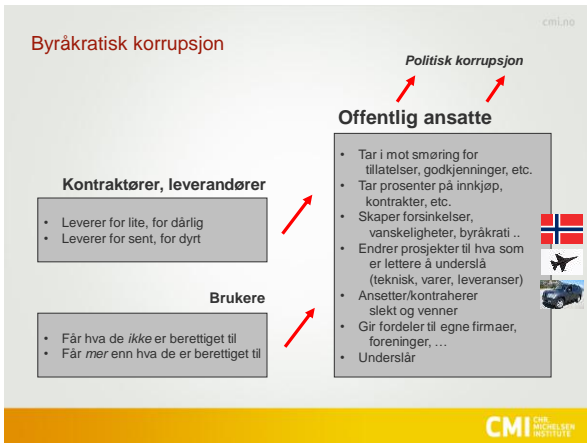
Korrupterer
Privat side

Firmaer bestikker
"Captured state"
"Bananrepublikk"

CMI
CORRUPTION
INSTITUTE

Korrupsjonskontroll

cmf.no

1. Forebygging

- Tilgang på informasjon, åpenhet
- Klageinstanser
- Varsling
 - Beskyttelse av varslere
 - Tipstelefoner, varslerkultur
- Kunnskap og bevisstgjøring
 - Lokalkunnskap
 - Profesjonelle innkjøpere
 - *Benchmarking, standard supplies*
 - *Codes of ethics*
 - *Codes of conduct*

TRANSPARENCY !!!

VARSLING

2. Institusjonell kontroll

- Parlamerter og domstoler
- Spesial-institusjoner
 - Ombudsmenn
 - *Anti-Corruption Agencies*
- Riksrevisjon og internrevisjon
 - Inspeksjoner
- Økokrim
 - Etterforskning og påtale
- Forvaltningsreformer
 - Dereguleringer
 - Privatiseringer
 - Konkurranser
 - Desentralisering

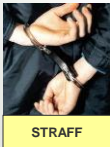
KONTROLLINSTANSER

CMF NORWICHEN INSTITUTE

3. Kontroll, påtale og straff

- Beskyttelse av informanter/varslere
- Finanskontroll
 - Kontroll av finanstransaksjoner
 - Kontroll av eiendom og interesser
- Kontroll av hvitvasking og kapitalflukt
- Lovgivning, påtale, straff
 - Svartelisting, *debarment*
- Amnesti, straffelette?

gtz

STRAFF

OPPFØLGING

CMF NORWICHEN INSTITUTE

4. Monitorering og oppfølging

- Sektorstudier og forskning
- Brukerkontroll
 - *Integrity pacts*
 - *Citizens' charters*
- Målbare indikatorer?

Utfordringer

cmf.no

• Korrupsjon koster DYRT

- Dyrt for samfunnet
 - "Svinn" i offentlige budsjetter
 - Dyrere og dårligere service, tjenesteyting
- Dyr kontroll
 - Kompetanse: inspeksjoner, etterforskning, regnskap/finans
 - Internasjonal økonomisk kriminalitet
 - Hvitvasking, skatteparadisier
- Kan bli for omfattende?
 - Unødig mistenksomhet og kontroll versus tillit?

• Mottiltak mot sin hensikt?

- Desentralisering
- Privatisering og deregulering

• Hvem skal vokte vaktbikkjene?

CMF NORWICHEN INSTITUTE
